

SREČANJE
NA
OSOJAH

Alenka Goljensek

Želja in prepoved

Prva zamisel Srečanja na Osojah se mi je porodila ob branju orientalskih pravljic. Pravljice so posebna pustolovščina. Znova in znova presenečajo, velika modrost je v njih, globoko spoznanje in izkušnja človeškega, neodvisna od potekanja časa.

Osrednji motiv, ki me je vznemirjal, je motiv želje in prepovedi (misliti na lisico). Te zgodbe ne pozna le vzhodnjaška izročila. Razširjena je takorekoč povsod. Stari Rimljani so verovali, da dobi človek, ki sreča dostojanstvenika na muli, tako ali drugače 1000 zlatnikov, če ob tem ne pomisli na mulin rep. In ker je seveda vsakdo ob taki priložnosti nemudoma moral pomisliti na mulin rep prav zato, ker je bilo to prepovedano, ni po tej poti nikoli nihče prišel do zlatnikov. Različic istega motiva je nešteto, na primer znana pravljica o Zlati ribici in treh željah, o ubogem ribiču in njegovi jezljivi ženi itn. itn. Ze razširjenost takih in podobnih zgodb kaže, da gre za splošno človeško izkušnjo, ki je paradigmatična.

Prepoved je zapeljiva, magnetična, demonična. Ona vzpostavlja območje nedotakljivega, tistega, kar je onstran, kar je transcendentno. Brez nanašanja na transcendentno pa človeka kot človeka ni. Človek je odprt, počen, nesamozadosten, všeč iz sebe je želja. Zato je želja sama v sebi nujno spodbita, nenasitna, neizpolnjiva, človekovo teženje k transcencenci pa se zmeraj spet izkaže kot smrt. Junak Srečanja, Kancijan, živi to samospodbitost želje. Živi dilemo: želeči in zblazneti od neizpolnljivosti želje (= smrt) ali uničiti željo (= smrt). Zato je smrt nenehoma prisotna. Ona je past, ki čaka na koncu vseh poti, tudi in predvsem na koncu tiste, po kateri upa človek (Kancijan) pobegniti od nje.

Situacija je torej arhetipska. To arhetipskost sem povdarila tako, da sem dogajanje Srečanja postavila v srednji vek, ga s tem oddaljila od vsakdanje realnosti in ga nekako privzdignila. Zapletje strogo arhetipski: poziv na preizkušnjo in obljuba nagrade. Vsi temeljni konflikti, skozi katere se izpolnjuje junakova usoda, prav tako: gre za bogastvo, slavo, ljubezen. Ko se Kancijan odreče želji, je dejansko mrtev in seje to smrt tudi navzven.

Besede sem uporabljala skrajno skopo – laskam si, da ni nobena odveč. Glavni akter v Srečanju je pravzaprav dogajanje; peklenjski stroj se navije in potem drvi po lastni železni logiki zmeraj hitreje, dokler ne zgrmi v brezno mišnice, paradoksnega konca. Besede so tu le toliko, kolikor so nujne za razumevanje.

Jezik Srečanja in predvsem ritem tega jezika mi je bil v veliko muko in užitek. Zelo težko je bilo priti vanj. Nekaj časa sem kot obsedena prebiralala Plemiška pisma, stare pisce, zgodovine in listine, kolikor sem jih le mogla dobiti. Ko pa sem se potopila vanj, je stekel sam od sebe kakor živa voda. Neznansko sem radovedna, kako se bo slišal z odra. Upam, da vam bo vsaj tako všeč, kakor je bil meni.

Alenka Goljevšček

Alenka Goljevšček

SREČANJE NA OSOJAH
(Moraliteta)

Alenka Goljevšček

Režija, scena in kostumi **META HOČEVAR** – Dramaturg in lektor **DOMINIK SMOLE** – Koreograf **KSENJA HRIBAR** – Glasba **ALDO KUMAR** – Korepetitor **MIRO PODJED**

Lenart Uranič-Puhlsperger, rihtar kranjski .....
Rihtarca, njegova žena .....
Tereza, njuna hči .....

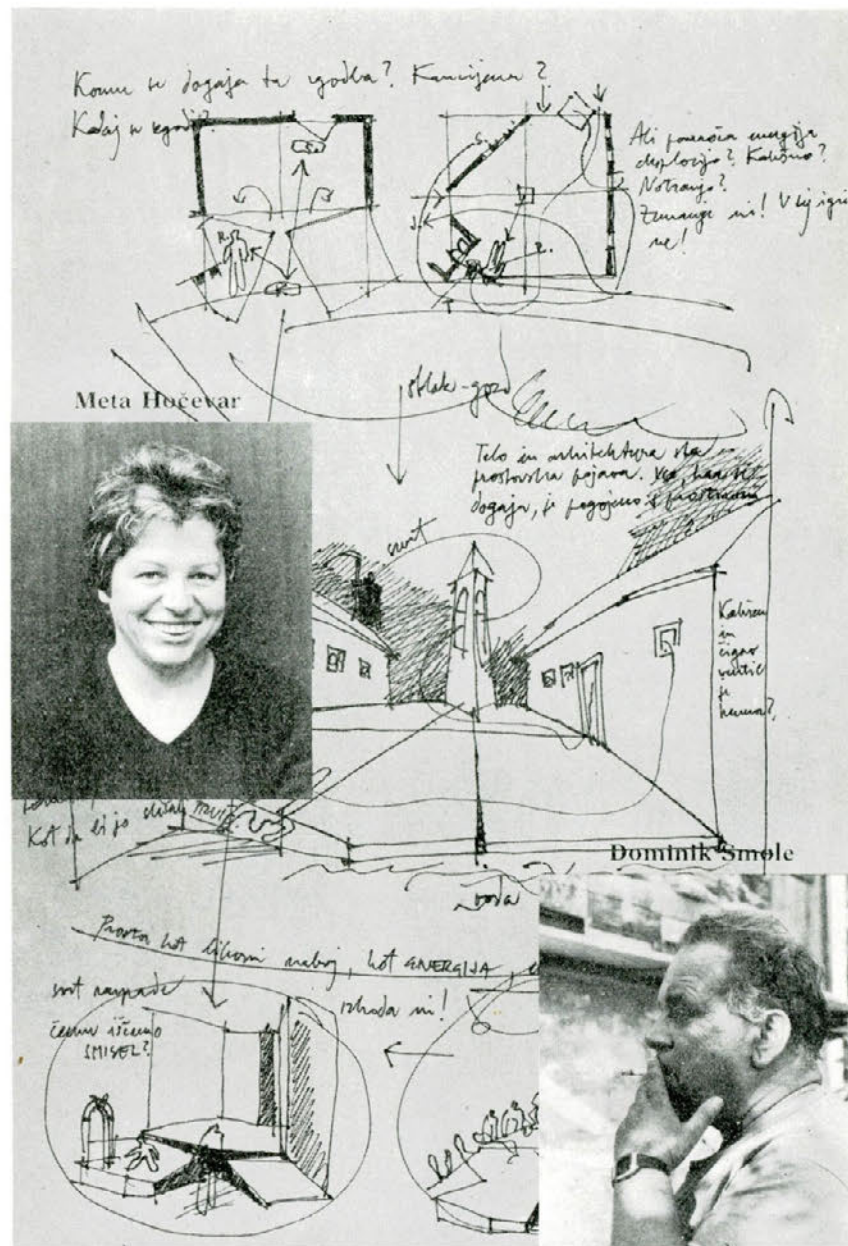
Kancijan .....
Tilen purgarji kranjski .....
Florjan .....
Puklasti Miha, glasnik .....
Mreta, vedeževalka .....
Birič .....
Romanski vojvoda .....
Vila Abraška in Smrt .....
Meščani in meščanke .....
JANA ŠMIDOVA BRUNO BARANOVIC DRAGO KASTELIC
JOZE PRISTOV BOGOMIR VERAS VITA MAVRIC
SABINA TRŽAN POLONA ZNIDARŠIČ SPELA ZNIDARŠIČ
Hlapec ..... MATJAZ ARSENIJUK

● Godi se v Kranju in okolici pod konec 15. stoletja ●
Premiera v petek, 14. januarja 1983

Vodja predstave Sava Subotič – Šepetalka Ernestina Popović – Ton Stanko Jošt – Tehnično vodstvo in luč Bogo Les – Frizerska dela Vera Pristov – Krojaška dela pod vodstvom Jožice Hrenove in Adija Založnika – Slikarska dela Adolf Aškerc – Rekviziter Milan Orehov – Odrski mojster Vili Korošec

Slovensko ljudsko gledališče Celje. Gledališki list, sezona 1982-83, št. 4. Predstavnik upravnik Slavko Pezdur – Urednik Janez Zmavc – Naklada 1000 izvodov – Cena 10 dinarjev
Tisk Tone Tomšič-RT, R. ŽENKO

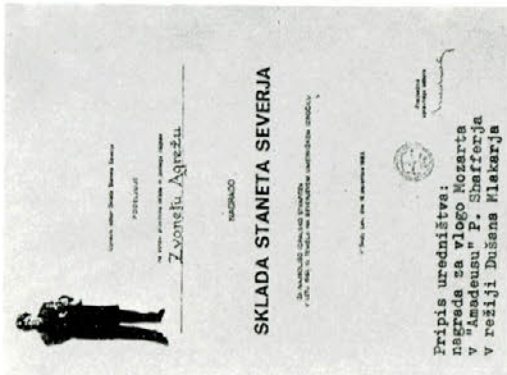
V gledališkem foyerju razstava: Odrski prostori Mete Hočevarjeve

Kdo je kdo v gledališkem foyerju

Meta Baševa. Rodila se je 3. X. 1876 v Celju. Njen oče Lovro Baš je bil notar in časnikar. Franjo Baš, znan zgo-dovinar, narodopisec in muzealec je bil iz istega rodu, prišel pa je v okolico Braslovč iz Sentlaneberta (Senožeti) pri Zagorju ob Savi. Metina sestrična je bila svetovna popotnica in pisateljica Alma Karlin. Njen stari oče po materini strani je bil notar Ivan Mihelak, očetov službeni predhodnik. Meta je živela v Aškercevi ulici v Celju, kjer je po starših podedovala hišo in kjer je umrla 26. februarja 1959. Bila je dolgoletna, izredno kultivirana in najvidnejša igralka slovenskega gledališča Salmičeve dobe. V letih 1897-1910 je odigrala vrsto vlog v dramah, veseloigrah in operetih, ki so ustrezale tedanjemu meščanskemu repertoarju. Z izbrano inteligenco, ki je bila lastna samo njej, je oblikovala aristokratske in meščanske salonske dame prav tako dobro kot kmečka dekleta in operetne osebe Govekarjevih dram. Spada med pionirje celjske gledališke kulture.

Janko Orožen

Borštnikova nagrada za najbolj dognani jezik ansambla v celoti v predstavi Sestri.